

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XLV. Romana usus proprii. Ad materiam textus in l. Æde C. locati, quandò scilicet locator durante tempore contractus ob necessitate[m] usus proprii conductore[m] expellere possit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

niat ex deductis per *Marin. d. resol. 147. num. 5. & seqq.* Aliquam tamen vim contra iudicatum apud me faciebat, quod idem Mancinus primum actum impugnasset, atque impugnationis effectum fortita esset, dum ad novam candelæ accensionem novæque oblationes cum pretij additamento deventum erat, ideoque obstare videbatur axioma, quod nemo commodum reportare debet ex actu impugnatione, quoties impugnationis effectum obtinuit ad text. in cap. ex eo de regul. jur. in 6. *Burrat. & adden. decis. 46. num. 11. & decis. 100. num. 14.* sed causa ulteriorem disputationis progressum non habuit, neque aliæ occupationes concefferunt ad id maturius reflectere.

ROMANA VSVS PROPRII

PRO
IOANNE BAPTISTA BVLLA,
CUM
LAURENTIO PARIBENO

Discursus pro veritate

Ad materiam textus in l. ade C. locat. quando scilicet locator durante tempore contractus ob necessitatem usus proprii, conductorem expellere possit.

SVMMARIVM

- 1 **C**Asus controversia ad regulam text. in l. ade C. locati.
- 2 *Que necessitas in proposito vel causa requiritur.*
- 3 *Expenditur doctrina Bal. in d. l. ade de volente facere artem lana.*
- 4 *An dicta regula procedat, ubi locatio est cum hypotheca vel obligatione camerali.*
- 5 *Quid ubi est ad longum tempus.*
- 6 *De limitatione ejusdem regula ubi post superventam necessitatem continuatur in locatione.*
- 7 *An in Vrbe sit in usu dictus textus.*
- 8 *Quid ubi locatio est respectiva ad alterum contractum.*
- 9 *Hoc iudicium est ordinarium & appellabile.*

DISC. XLV.

INTER Bullam & Paribenum initus fuit contractus venditionis aromatariæ, pro cuius continuatione in eodem loco Paribenus emptor eandem apothecam cum aliquibus superioribus mansionibus conduxit ad novennium, Cumque post quatuor circiter annos Bulla locator præterderet conductorem expellere posse ob necessitatem proprii usus superventam ex eo quod quemdam appaltum Cameralem sceni, palæ & vini susceperat, fretus auctoritate text. in l. ade C. locati, me consuluit an justam causam foveret, ita ut cum probabili fundamento litem assumere posset.

Respondi causam videri satis periculofam, duramque provinciam assumi, cum non una tantum sed plures obstarent difficultates seu limitationes ad dictum textum in l. ade, Prima enim & potior difficultas erat circa cessantem applicationem textus prædicti, cum ille loquatur de justa causa inopinatè post locationem superveniente, quæ necessaria potius necessitate saltem morali quam voluntaria dicenda sit, quia nempe dignitas vel officium sibi vel filio superveniat, uxor ab uno vel altero ducatur, altera domus propriæ habitationi destinata ruat, cum similibus, quæ saltem moralem necessitatem inducant, cum text. in d. l. ade necessitatem exigere videatur, ibi, nisi propriis usibus

eam necessariam esse probaverit, & in cap. propter extra locati, ibi si necessitas exposcat, & cum hoc sensu procedunt in eadem l. ade glos. *Salict. & ceteri, de quibus plene Barbof. ibidem num. 15. & sequen. & Carrocc. de locat. sit. de caus. revulsionum q. 2. num. 8. fol. 189. à tergo in meis*, ubi dicit necessitatem esse debere urgentem, & verè necessariam, qualis in proposito dici non poterat ista, utpotè dependens à causâ merè voluntaria susceptionis appaltus ex causâ negotiationis & mercaturæ nullo Principis vel Superiorum præcepto accedente.

Et quamvis etiam prædicta vel similia exempla, illa præsertim dignitatis vel uxoris, voluntariæ potius quam necessariæ causæ speciem sapere videantur, quia potest dignitas vel officium non acceptari, vel uxor non duci, attamen hæc si non est necessitas præcisa, rectè dici potest causativa, quia Principum vel Superiorum gratiæ respiciendæ non sunt, atque matrimonij ac Reipublicæ favor exigit matrimonia non impediri, Alia etiam accedente ratione incontinentiæ, quæ uno tempore habeatur, altero non, & sic longe diversam rationem militare dicebam.

Alia etiam congrua ratione concurrente, quod ubi locatori dignitas vel officium supervenit, seu uxorem ducit, vel filio eam præbet, necessitas percutit propriæ personæ commoditatem, vel majorem honestatem & congruentiam, quibus adversaretur continuatio consuetæ habitationis, vel si habendo propriam domum invenire cogeretur conductitiam, quæ consideratio in præfenti non concurrebat, dum appaltus per ministros & scripturales ubicumque etiam in parvis apothecis exerceri poterat, potissimè quia ob discrepantiâ inter istum & socios appaltus, Camera jam declaraverat, appaltum posse exerceri per substitutos, ut habetur in Romana appaltus fieni sub tit. de Regalibus disc. 91.

Econversò cogitabam locatoris prætensionem factis assistere doctrinam Bal. in eadem l. ade num. 17. ubi exemplificando justas causas, eam adducit de illo, qui artem lanæ, vel aliam honestam exercere velit, quoniam id pendet à mera voluntate ad industriam & mercimonium, eodem modo, quo in susceptione appaltus, dictamque Baldi doctrinam referunt *Trentacinque lib. 3. var. iii. de locat. resol. 4. num. 2. & Barbof. in eadem l. ade num. 15.* absque eo quod adhuc inveniretur, qui in specie reprobaret; Verùm intellectus huic doctrinæ acquiescere non poterat, cum nimis repugnarent verba utriusque text. civilis & canonici, & fortius ratio, quoniam esset ita ponere in arbitrio locatoris quancumque conductorem expellere, ideoque cogitabam dictum Baldi potuisse fundari in privilegijs, quæ forsitan eo tempore concedebantur arti lanæ utpote concernenti beneficium Reipublicæ, ut temporibus nostris vidimus in Vrbe per Pontifices multa privilegia concedi huic arti pro illius introductione & propagatione, prout in alijs Civitatibus ab omnibus ferè Principibus, qua consideratione cessante non videtur subesse ratio, quæ tale dictum salvare posset.

Aliam considerabam difficultatem resultantem ab hypotheca cum obligatione camerali, cuius ratione limitari dicti textus dispositionem firmant plures, de quibus *Carrocc. loc. cit. nu. 22. & Trentacinque dicta resol. 4. num. 8.* Verùm de hac difficultate parum timendum dicebam, quoniam contraria opinio *Covarr. lib. 2. var. cap. 15. num. 4.* videtur

detur magis communis, recepta & rationabilis cum hypotheca, vel obligatio cameralis addat quidem robur conventioni seu obligationi, non tamen extendat voluntatem, quæ intelligitur rebus in eo statu permanentibus, ut firmant *Trentacinq. & Carrocc. ubi supra Barbof. in eadem l. ade num. 23. Gratianus discept. 534. nu. 51. Ronit pragm. 1. de locato num. 19.* aliqui enim contrarium sentientes æquivoquant cum terminis *text. in l. emptorem* super alia regula successoris, particularis non obligati stare colono ut limitetur accedente hypotheca, sed hoc longe diversam habet rationem, atque magna differentia est inter unum casum & alterum.

Prout minus facienda videbatur altera difficultas vel limitatio tradi solita quoties agitur de longa locatione, qualis dici poterat præsens et potè concepta ad novenniū cum pacto continuationis alterius novenniū ad libitum conductoris quoniam *Ang. cons. 2. nu. 2. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. & cæteri* hanc limitationem tradentes, verè loquuntur de illa longissima locatione, quæ emphyteusis speciem habet, atque dominium utile formiter transfert, ideoque nullatenus applicabilis ad casum.

Fortis autem pro meo iudicio difficultas refutabat ex eo quod locator post susceptum appaltum, & sic post superventam usus proprii necessitatem exegit pensiones, & continuavit in contractu, quo casu dispositionem *dict. l. cessare*, seu ejus beneficio tacite renunciatum censeri est magis communis Doctorum traditio, ut ex *Corn. cons. 103. num. 15. lib. 2. Trentacinq. dict. resol. 4. num. 5. Gabr. de locat. conclus. 3. num. final. Barbof. in eadem l. ade num. 22. Magon. decis. Lucen. 75. nu. 9. Carrocc. dicta quest. 2. num. 27.*

Ac etiam non levem difficultatem mihi inferebat consideratio cujusdam conerariæ consuetudinis in Vrbe, ubi cum ratione Curie Papæ frequentius quam alibi habeantur status mutationes cum superventia officiorum & dignitatum, non tamen de facili videtur practicata hujus legis dispositio, quod in casu converso conductoris volentis ex eadem causa recedere à conductione ponderatur per Rotam apud *Buratr. dec. 295. n. 6.* de cujus decisionis casu agit, sed succubuit *Gratian. discept. 534. & in appendice, & discept. 740.* licet enim non sit æqualis ratio, quia de isto casu converso non loquitur textus, atque DD. satis dubitant, an conductori congruat, videtur tamen considerabilis, ubi præsertim non hæc unica difficultas consuetudinis sed plures aliæ concurrunt, quas ista foveat, ac fortiores reddat.

Denum nimis considerabile contra locatorem mihi videbatur motivum corespectivitatæ, dum eadem die initus erat contractus venditionis aromatariæ, pro cujus exercitio iste alter contractus initus erat, licet enim hæc locatio non esset causa essendi, itaut dici posset corespectivitas fixa & continua, dum unus contractus erat temporalis alter verò perpetuus, ad effectum verè corespectivitatæ, qui est, ut uno cessante cesset alter, Nihilominus erat circumstantia satis considerabilis ad effectum effugiendi regulam *dicti textus*, seu facilius admittendi *dictas* limitationes vel earum aliquam, dum non agebatur de simplici inquilino contentente de solo comodo mutandi habitationem, quam non multum interesset habere potius in uno quam in altero loco, sed de habente interesse aviamenti localis percutiente ipsam aromatariam empaltum, unde propterea ex his omnibus insimul jun-

ctis, quæ mihi difficilia videbantur, ut superari possent, consului ut potius abstineret à prætensionis experimento, maxime quia id faciendum esse via ordinaria & appellabili exigente ad executionem duas conformes ex statuto Urbis habente vintrium cum executioniali, quæ tertiam quoque instantiam defacto implet, ut in his terminis *Buratr. dicta decis. 295. num. fin.* ad quem effectum plurium annorum decursus exigitur, itaut esse deberet species litis, ut vulgè dicitur, super banco retinendo pro audienda concione tempore Quadragesimæ, quia prius finitur tempus Quadragesimæ, quam lis.

VELITERNÆ
APPALTUS FURNI
PRO
STEPHANO GASPARINO
CUM
COMMUNITATE CIVITATIS VELITERNÆ.

Casus disputatus in Congregatione boni regiminis & resolutus pro Stephano.

An & quando Communitati competat privilegium additionis in diem in contractu locationis, itaut ab eo ratione melioris oblationis recedi valeat; Et de solemnitatibus requisitis pro validitate affictum, seu appaltum bonorum & jurium Communitatis.

SVM MARIVM.

- 1 Adli series.
- 2 Resolutio casus.
- 3 Quando actus est nullus, intrat de plano additio in diem, & recipiende sunt novæ oblationes.
- 4 De materia juris offerendi adversus emenssem subhasta bonarum vendita jure creditoris.
- 5 In appaltibus rerum Communitatis sufficit servari solemnitates solitas.
- 6 An Communitatibus competat privilegium additionis in diem.
- 7 Privilegium additionis in diem, ubi etiam competit, admittendum non est re non integra, & de ratione.
- 8 De prohibita claudicatione, seu inæqualitate, ob quam habeatur quis ad lucrū, & non ad damnum.

DISC. XLVI.

POSSIDENTE Communitate Veliternæ Civitatis furnos cum jure privativo explanandi, ac vendendi panem venalem, ut latius habetur in *Veliterna panis sub tit. de Regalib. disc. 61.* Cum eorumdem furnorum appaltus in singulis annis initiare soleat in dicta prima Septembris; Hinc de mense Julij publicata fuerunt consueta bannimenta repetita de mense augusti, atque inter quinque oblationes juxta solitum datas in scriptis per scedulas clausas, melior detecta fuit illa Stephani pro sentis 1027. cui proinde de ordine etiam Congregationis boni regiminis appaltus deliberatus fuit, unde propterea in eodem mense augusti dictus Appaltator cum notabili sumptu, magnæque diligentia ob pecuniam promptam fecit provisionem, seu incertam frumenti pro dictis furnis soliti & necessarij: Cum autem ad 20. circiter dies post hæc sequuta, detectum esset ex illius recollectæ ubertate, frumenti pretium esse villius, quam speraretur, unde propterea crederetur appaltum juxta paritum jam factum esse debere lucrosum; Hinc